

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in materiam de sacramentis novae legis - Cod. Ettenheim-Münster 185

[S.l.], um 1610

Disputatio tertia

[urn:nbn:de:bsz:31-115961](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115961)

nū q̄ dixerit se ex toto a reb̄ suslanāos et definitum
 id ē à Martinō q̄nto Constantiā in bulla singula q̄ Joāne
 biclef. et Tussiu. fiunt a q̄i exorcismi ad reprimentā damo
 nis potestatem imō et expellito causa damo p̄ exorcismo
 a corporibz si forte cert̄ obsessi licet n̄ id

p̄a itū. 48 qua ceremoniā fiunt post baptisimū

P̄ hoc fiet primo signat̄ d̄nciput̄ Crismat̄ quo signū
 Crucis debet̄ baptizati posse fidei suae dare roem idē
 d̄nciput̄ candela in manu ardens ut idem testet̄ fidei suam
 lucē et ardore bonoru operū et hoc d̄nciput̄ uestis candida ut
 meminerit baptizatus se totū deinceps debere eā in seruan
 da q̄i p̄secutus ē in baptisimo innocentia et hoc de .P.A.B.
 T.T.S.M.O.

Disputatio Tercia De Sacramento Confirmationis

Recte sermōe baptisimi immediate sequit̄ sermōe confirmationis
 qual̄ olim Christiani statim a baptisimo confirmati et raptim s̄. pas
 ter meminerunt breuiter. a q̄ hui spectant̄ expeditione tū q̄
 facultā sunt tam q̄a magis ad episcopū q̄ ad simplicem animum
 pastore plinet̄ tractat̄. a. do. zac. an. s̄. fo. 2. tra. parte 9. 72
 monarch. fo. 3. q. 72. disp. 33. s̄. fo. in q̄to. dist. 7. Valentia fo. 4
 disp. 1. et Borleming. tomo. 2do. de sermōibz. 7. de lib. 2do. cap. 2.

Quae sitū primū s̄. sermōe confirmationis sitū ē
 ueligi septem et qd̄ sit.

Quoad primū partē affirmatiue de fidele ut uiding ultra initio de
 sermōibz in genere et patet plūat̄ id ex multis locis scripturae qua

uideat qd apud Suarez Sessione prima habetur in cu solo
q. a. 7. uolentia et alius q nisi auctoritas Ecclie spiritus Sancti
illustrata sanctorum Patrum consensus Consilia et doctores
vra hanc certam facerent testimonia sacra scripturae n
usqz adeo efficacia cont ad hoc gfirmandum.

quoad etiam membra licet ualla a doctoribz certa tradat
huius Sermoni de finitio ut in sic illud describi.

Confirmatio e sermone uobis spiritualis punctiono
Confirmatio. uel adum rem substratum q ut uario e Confirmatio
in fronte sub certa forma uobis.

quaxtura adu huc hoc sermone fuerit immediate
a Gyro institutum.

Partem affirmatiuam apud orthodoxos eo extra q hanc
quam et doct id uidentur scribit. 7 canone. 5. uia
gnalis e illa q institutio iuramenti spectat ad potes
tate excellentia qz solum Gyro habuit sed qz solum presbiteris
effectum grae inualibilem pmittere p signu forisibile. qz
tela distinguere institutione solum Sermoni abusu. Xan
uerum e Grum nunqz suis manibz administrasse hoc sermone
immo nec ante ascensionem ipis ab ullo alio fuisse administrati
cui congruentia adduxit. 11. Jo. qm hoc sermone lat ple
nitudo grae spiritus Sancti qz dari n expediebat. donec
posui est gloriocatus duob Joannis. 7. Sed sine ulla sumis
argumentu ad asseruendum Grum sermone hoc instituisse
n n ipse oia sermone q instituit p se ministravit.
Ex his reuicis primo error hereticoru q somniant
hoc sermone Melchisede papam instituisse quos fusa
refutat Suarez Sessione prima de reuicis q uocanda
Catholico error Confirmatione nec a Gyro nec ab ipse
ut sed in Concilio Meldensi sicutali spiritus Sancti

instituta fuisse instituta q̄ oīa pura signata sunt

quasitum. 3. quando instituta sit hoc scriptum.

De hoc maior est difficultas. placet in Suarezii, et Valentiae ubi supra opinio stabilissima esse instituisse illud Christus in ultima coena quod ex ipso docet Fabricius papa et mart. Epistola 3^{ha} sic vbi in illa die postquam coenavit cum discipulis docuit eos Crisma Consecrare q̄ huius scripti materia hanc in conclusione Suarezii sic intelligendam esse tradit ut determinationis institutio in nocte coenae potius inchoata fuerit q̄ perfecta. potius in institutionem traditam in futurum q̄ in presenti per efficaciam datam ob illam rationem quod soli Episcopi habent potestatem hoc scriptum ministrandi. Apostolica licet in nocte coenae fuerint ordinati sacerdotes & in Episcopi ut & beatus Cyprianus usque ad Christum resurrectione et ideo in ultima coena non fuit hoc scriptum institutum in quo potest et administrari et recipi. plene in institutione Joannis decimo quando Christus dixit Apostolis Haec est signum in sanctum facite. Christus Apostolos fecit Episcopos.

Quaeritur quae sit materia huius scripti

In iuxta Ecclesiasticam traditionem de Crisma quae vox licet quibus unguenti genus significare possit in D. D. semper et intellexerunt in hoc proposito per Crisma conceptum quod est ex oleo et balsamo. Oleum autem ex eo fontente dicitur esse oliivarum quae illud est oleum ordinarium et specie dictum.

Quaeritur si materia huius scripti consistat gentialiter in utroque parte Crismatis. hoc est in oleo et balsamo. Sensus questionis huius est an materia determinationis subsistat substantialiter in utroque hoc est in balsamo et oleo simul an in

tantu substantialiter in oleo accidentali her u in
uabili balsamo ita ut balsamu sit sit in necessitate tanti
Dua sunt sententia. Vtriusq; grauium doctoru prima
uult utriusq; conuinctum eo de maie essentia Ita soly
distia: 7 q. unico. a. id q uocat sanc sententia in theo-
logoru quam et defendit Suarez. dispu: 33 sectione 7 con-
clusionone 3 ha adeo ut dicat eam iam eo de fide rationis
q hac parte ha sunt prima q traditio Eulian ex aquo
logis de utroq; ita q si scribitur hoc absq; balsamo
ni strareto salu est forma in qua et Consermo de
Euliano salutis. / maie ex oleo et balsamo confecta.
Secunda opinio e Caietani Nauarri Covarruuas
et aliorum solum oleum eo de necessitate suig scribitur
Balsamu u. eo tm de necessitate pcepti uel excoerastio
uel et qm. primo qd difficilimum e habere uerum et
genuinum balsamum imd sunt multi q dicunt uerum balsa-
mum nusquam posse reperiri certe plinij libro. 12 natura-
lis histonae cap. 25 dicit tm in uno alteroue orbis loco
reperiri in iudea scilicet et Mesopotania. qd qd
balsamum e res admodum piciosa et exgeruime in oia
loco importari pt. Gru. u. in si fuisse maie alicuiq; scribitur
quo ad eius essentiam in re tam rara et piciosa uidet in-
credibile maxime cum ppostoli et pimi iero in iudea
res fuerint admodum pauciores q tm hoc scribitur debe-
bant administrare. 3 ho uidet hanc sententiam forhse
me q bare decretu qdam pmo danti perhij q habet in lapi-
posito raliu extra de scribit n i ferandis ubi ubi papa
interrogat An pfirmatio cuiusda facta p solum oleum
eo i feranda p respondit nihil eo i ferandis sed caute sup-
plendu q ante incaute fuerat pter missu f. addendam eo

Ego ut ad ipsa sententiam adiungam neutram opinionem pos-
 sum dominare cum gravibus argumentis utriusque mutato prio-
 rum gloriæ puto te tutiorem alteram. u. oballata argumenta
 valde probabilis ut nimis mihi censor hac in re videat Suarez.
 Carte Roberti Berlemyng libro 2do. de Sermone Ghrisma. av-
 s. sig. neutra opinio dicit ad uel de fide uel de gloriâ.
 quare egoz equas quam ipse maluerit et q uult seq-
 uelam opinionem dicat ad primam argumentu primam opi-
 nio nis traditionem Ecclesie ee accipiendam q ut explicat
 rda opinio. Ad rdam nego tunc formam fore falsam na
 dum illud confirmo te Ghrisma te significabit hinc ipsa
 olei unctioem fia. vbi Ghrisma nupponat oit q balsamo ex
 accommodatiõne Ecclesie q tunc frequenter a eo substantiam
 forme sed accidentalem tm ex necessitate precepti.

qua. 6. An unctio Ghrismatis in fronte
 fit de necessitate sermōti

Ex traditione Ecclesie patrum et doctorū om̄i cõgson
 usu affirmatiue rōes garrontia dat. b. 130. a. g. dat dua
 notiois e qd ghrismatis insignis signo crucis acuti miles
 signo ducis q dicit eo manifestum in hoc a nulla pars
 e manifestior fronte. Errant hi uictoria in summa de
 sermōtis q rōi oppositum docens illud qd n. n. eo
 de essentia sermōti ut tm fiat in fronte e tū de eentia
 ut fiat in fronte.

qua. 7. An possit hac unctio fieri aliquo
 medio instrumento ut penna uinga sicuti herē
 dicit scribere q calamo scribit

De hac ecc. doctores nihil dicunt, mihi uidebitur unctio
hanc debere fieri ma. immediate manu seu digito Episcopi
per Crismate tincto ita ut hoc sit centrale et si non fiat
id est de se sermone.

2do mihi uidetur non de essentia ut fiat pollice manu
dextera quare si contingeret fieri alio digito atiam manu
sinistra sermone teneret et designat a. pontificale polli-
cem dexteram quia id decet quod

qua. 8 de centralia Crismatis sit ut sit benedicta
ab Episcopo.

Gregorius de Valentia dicit quod habile est id in regni
de necessitate precepti et per consequens dispensatione
pontificis posse licite Crisma benedici a presbitero. Gregorius
Toletus negat Crisma esse manum huius sermone nisi ab Episcopo
secretis. subscribitur sic suarctus D. Gomas et meliores ser-
logi et hoc quod uidetur perpetuo usu Ecclesie preceptum et
eius patris traditione firmatum quod argumentum in ma-
sermone est potissimum. Argumentum Valentia est quod in
instituisse ut Crisma sit benedictum religisse a. Ecclesie
liberum ut hoc benedictio uel ab Episcopo uel a sim-
plici sacerdote. Quod Valentiam hoc liberaliter dicere.

qua. 9. An sit de necessitate huius man-
ut Crisma sit recens hoc est unius anni

Non esse ratio est quia consilium florentinum in doct
Crisma esse simpliciter necessarium non ergo cadit
ad substantiam sermone nouum illud an uetus sit et inter
de necessitate precepti precepti. n. Ecclesia in die coene dicit
nouum Crisma faciat et per parochias

et actus concionem huiusmodi annus computandus e Eccl
 iastico more à pascha in pascha seu à feria quinta
 coena dñi ad eandem feriam quintam anni sequentis.

Quæ. 10. An p̄ter unctione Crismatis regra
 ho et impositio manus uel et sola impositio
 manuum sufficiat

Facit hic difficultate factu Apostolorum yactoru
 8 et 9 legunt saepe tradidisse hoc sermōm sola manu
 impositio ne aliqz ulla unctione ex altera u. parte
 ut antiqua traditio a postol fuisse uxor et Crismate
 et unctione et ea manus impositione qua nunc utunt
 Episcopi in ḡuamendis fidelibus. In hac re ō huius
 semp̄ grauis inter Theologos lii egobreuiter respondeo
 nullam manus impositionem distinctam ab unctione et Cris
 matis manu Episcopi facta ea de eentia huius sermōi. Sp̄s
 u unctione et et fuisse semp̄ eentialem utrumqz stat
 ex dictis et ex usu Ecclie negz u. huic ueritati obstat
 Apostolicum factum q̄a illud nō fuit iuxta legem et
 institutione sermōm sed p̄ter illam ex special
 commissione uel dispensatione et ḡequenter tenenda
 e ~~et~~ simplicis et solam manu impositione nūqz
 fuisse uerū sermōm ^{primario} ad substantia fuisse uerū
 quo ad effectum q̄a in initio Apostolica p̄dicationis
 Spiritus Sanctus labas sub signo uel effectu uisibili et hoc
 tunc erat quoniam ad fidem suadendam et stabilendam
 postea u. uuentibus ad huc Apostolis cessauit ille modus
 extra ordinarij mittendi Spiritum Sanctum

Classis 2da de forma effectu et
Ministro huius Sacramenti.

Qua: 11 qua sit forma Sacramenti & firmationis

De hac re cognoscere signis crucis et firmamento est
maxime salutis in nomine patris et Filii et Spiritus
Sancti & stat id ex apostolica traditione definitione
universalis Ecclesiae in concilio Florentino usque
petuo. quare articula plura sunt de forma Sacramenti
ut nullum sit Sacramentum aliquo eorum seipso. & cum
alibi Theologus in quarto. sententia: distincta. & affirmativa
in oca q forma & tenet significant. primo actus ipse
unctionis ad salutem et roborem. 2do vero significationis nomine
& signum crucis 3tio eam principali effectus Sacramenti q
est. Trinitas solum huc meminisse oportet eam q supra
diximus de mutatione formae baptismi et huc eo applicanda
unde nihil inlere si in forma adhibeatur & licet q vel ex
hinc raa vel ex accommodatione usus tantumdem valeant
sic utet forma personae firmamento signis crucis

qua 12 qui sint ritus et quasi accidentia huius Sacramenti

Primum enim ea incassum dicitur alapa, ad significandum
partiter tolerandos eo impiorum et difficultates q in
militia Christiana occurrunt. id est e fassa q fronti circum
ligata ne unctio statim diffuset. Censet sots distincti
q unica. a. 12 omissionem alapa si a esset completus nullum eo
relin. qua: 13 qui sint effectus.

De eo primum incrementa gratiae in se significatis et p

accidens est primam gratiam cum saluet confirmatus vel
 non nominat. Item mortalibus in quo adhuc haeret vel inculpabiliter
 illud ignorat tunc sane Terminus Supplet defectu,
 et non iustificatio dummodo tamen sit gratis vel factum ita
 aliter ut bona fide credat se gratum. Unde patet Terminus
 hoc non semper sequi suum effectum. id est effectus est caracter
 quae semper sequitur quando uerum hoc Terminus administratur
 unde est confirmatio est irrefragabilis sicuti baptisimus et
 ordo ut dixi disputatione prima qua. ubi et docet
 concilium toletanum octavo canone. Adhuc et huiusmodi
 est quae est confirmatio spiritualis in lege naturae et confirmatio
 in lege gratiae et ipse confirmatus alioquin nulla est haec confirmatio
 una tamen persona gratia ordinatur. Quae autem tamen est confirmatio
 huius Termini ut dicitur capite quae de confirmatione spirituali in
 sexto. quod quidem non tamen in reddit matrimonium gratulandum sed
 et dicitur gratia sicuti in baptisimo ut docet Innocentius. Valon
 quater et alia. Item a patre alij de ab eo quod fuit in bap
 tismo nisi sit aliqua necessitas ut docet Innocentius papa capite
 in Catechismo de generatione dicitur quod ad officium hoc aptus est quis
 excepto marito quod non est de uxore nec uxor mariti similiter
 nec fratres nec sorores inter se.

Quae. 14. An confirmandi debeant prius confirmari et de iuramento
 utrumque de clerico nece tamen necessarium ita de generatione
 Felix. s. canone et
 Quae. 15. quis sit capax huius Termini

Ad sequentes resolutiones prima est de confirmato naturali
 dicitur hoc Terminus et carens usu rationis ut infans et pro suo

amens ita dicitur 150. a. 8.

ada hoc scriptum nō ualidū nisi recipiatur bapuzim
rō supra data ē qā hie rannat ad oīa iūne rēta
D. 150. a. 6. docet caractere qfirmationis necessario
rāqere caractere bapuzimi. q idem dicit de caractere
ordinis quo circa in capite ad rēstitero in bapuziat
iubet iterum ordinari et q ante bapuzim ordinari
eror. suscepit. uidet conuili: Prid Jēssi 23 cap 4
de reformatione. et X. anaricus in manuali cap 22. q
Valentia. q. rda iuncto rdo.

3^{ia} gclurū adhuc ut qfirmatio nō fū ualide rē et nec
te et gueuante qferat attendum ē ad ghuatūdinem Ecclie
cū rursūqz tempore qm in hoc gūre pōratione tempore
facere licet q libet urde hē iam pōpō Ecclia ut in fō
hō ante 7. annū nō facile qfirment nec oīa pōpō
amētes nisi pū rē ualla interdū rōe utant.

qua: 16 quo pcepto obliget q ad qfirmatio
nē

De hoc uariū uariē. Ego q nullo rēpto uediūno nec
Eccliarū hōe hōe hoc scriptum suscipere ita ut
illud omittare tū recipere pōbent sūt. p. m. nisi rēlinquē
ex gōmpta ordinariē tū erit uenale illud sine cāa rēgē
gēra ita hē eōr. d. r. sententia apud Valent. pū rē 3^{ho}
Fundamētū pōpū ē qā nec in scriptura extat tale
pceptū sicut extat de bapuzimo. Quis rā rā rōe: otat
nec Canon ulla in gōlarū cogit qōt agnosere hie
alig rēptum.

quasi sum ultimus. quia sit huius sermō
 et Minister

Et cum s. Bo in q. sent. dist. 7. 93. Caetero huius a. i. q.
 X. lauro c. 22. x. s. et Theologia plerique Ministeria ordinari
 um et ex officio et solum episcopi q. in lig. p. bari nec p. nec t.
 q. s. traditione cuius testis quā plurimū utat Graec. Valentia
 q. rda. a. unct. primo et habet in Concilio. dist. 7. 7. de he
 sermo. in commissione autem p. officio et et simplicem sa
 cerdotem q. stat ex conc. decreto, et concessione Gregorii lib.
 7. h. d. Regula epistola 26 cuius haec sunt v. b. ubi episcopi de
 sunt, concedens ut presbiteri in sacris habilitatis. Crisma
 te tangant et certe Tridentina. l. e. Canone 30. f. uide h. d.
 ipsum insinuare unum docet ex Ministeria ordinariū et episcopi
 p. a. quasi decret. extraordinariū posse et presbiterū.
 Deniq. ut totam hanc materiā de Confirmatione concludam
 p. t. Episcopi q. firmare et tempore et interditi. In o. honesto
 loco et extra Ecclesiam licet Crisma in Ecclesia q. fieri debeat ut
 monet pontificale Romanum. Item solenne ritu et in sermone
 num. solennitudo ab Episcopo in pontificali celebrante ita
 et ab Ecclesia semper servatio alid q. potius reliquenda et q. sectio
 quartū observanda et e. Crismo in primo vaseculo cures argo.
 lico vel saltem in alia munda vel solida materia p. l. securitate
 X. o. t. et et specialiter benedictum sed videt. p. i. o. usa sa
 crari post quem usu n. et ad vulgare et p. t. amplij q. ferri
 Quintū sicut Confirmati lauanda n. t. donec Crisma sit om
 nino exsiccata n. et episcopi extra sua diocesi q. firmare
 licet nec alia sermō ministrare etiam subditis sub excepta
 q. sessione nec in sua diocesi subditos alteris diocesis. et ha.

de sermto Coconfirmatiōis.

Disputatio quarta de sermto extrema
unctiōis

Præter habeo casus ex consuetum sermtonum ordinem præ-
tam et expedito sermto confirmatiōis immediate extre-
mā unctiōne subnectam. 2^a maxima huius sermtonum
præter affinitas ut facile gestabit ex dicendis rda qd
pauca totam hanc materiam transcurreremus. quare sit præ-
terterq. et exotico ordo huius disputandi cuiquam videatur
imprudens tñ à nemine nisi imprudente iudicari at
videant. a. de hoc sermto Theologi in 4^{to} sent. disti.
23. Canonista in cap. unico extra de sacra unctiōne. v. 30.
in Supplemento q. 29. et 30. Card. Berleminq. libro peculiarium
libro rda controuers. Henricq. Genetquetz de sacra unctiōne
Croc. rda. p. 7. de spu. 2. et alii. etc.
quasi tam primum iudicet sermtonum extrema unctiōis

supponit hanc quæstio. Extrema unctiōnem eo unum ecclie
septimo rona legit sermtonum qd sermto placu sit tum ex sacra serm-
tura Marci 6^{to}. ubi apud h. m. p. a. d. legunt multos in
huius mori oleo unxisse et sanasse ex. Prudentino Joh. 27. cap.
ex Jacobi quinto qd locus tanti sit a plerisque ut existiment
Jacobum apostolum instituisse hoc sermtonum in quo turpiter lan-
arrauit Joannes & eius professor J. J. G. Stud. C. 1. sed S. Ja-
cobus eo loci hortatus tñ ad hoc sermtonum suscipiendum et
p. mulgat id qd d. q. instituerat. quo ad contra qd huius
sermtonum sui de finiri p. a. Sacrum signum in unctiōne in
huius mori sub certa forma v. l. oru ad sanitatem mentis et